

Το μονοπάτι γύρω από το Κέντρο έχει μήκος 250m και είναι κυκλικό με ομαλή κλίση, ώστε να μπορεί κάποιος να το διανύσει και με τροχοκάθισμα. Κατά μήκος του μονοπατιού παρουσιάζεται αριθμός αντιπροσωπευτικών φυτών και πετρωμάτων του Πάρκου.

Τα φυτά

Η περιοχή του Πάρκου αναγνωρίζεται ως ένας από τους πλέον σημαντικούς ορεινούς βιότοπους χλωρίδας στην Ευρώπη. Η ιδιαιτερότητα της χλωρίδας του Πάρκου οφείλεται κυρίως στις ιδιόζυστες κλιματικές συνθήκες, λόγω υψομέτρων και στο ξεχωριστό γεωλογικό υπόστρωμα. Εδώ φιλοξενούνται γύρω στα 800 διαφορετικά φυτά, από τα οποία 72 είναι ενδημικά της Κύπρου, από ένα σύνολο 140 που υπάρχουν στο νησί. Γύρω στα 12 ενδημικά είδη έχουν αποκλειστικό βιότοπό τους το Πάρκο δηλαδή δεν απαντούν πουθενά αλλού στην Κύπρο ή στον πλανήτη. Στο μονοπάτι που θα περπατήσετε παρουσιάζονται 30 αντιπροσωπευτικά είδη της χλωρίδας των ψηλότερων υψομέτρων του Πάρκου.

- 1. *Pinus nigra ssp. pallasiana* (Μαύρη πεύκη, μαντόπευκος):** Ιθαγενές, κωνοφόρο δέντρο, που απαντά μόνο στο Τρόδος (υψόμ. 1.100 - 1.950m). Υπάρχει επίσης στα Βαλκάνια, Κριμαία, Καύκασο, Τουρκία και Β. Συρία.
- 2. *Juniperus foetidissima* (Αόρατος του Τροόδους):** Ιθαγενής θάμνος ή δέντρο, που υπάρχει και στη Μαδαρή (υψόμ. 1.500 - 1.950m). Αυτοφύεται επίσης στα Βαλκάνια, Καύκασο, Τουρκία και Συρία.
- 3. *Cotoneaster racemiflorus var. nummularius* (Αγριοκυδωνιά):** Ιθαγενής θάμνος που υπάρχει και στην περιοχή Μαδαρή (υψόμ. 800 - 1.950m). Ανθ. 5 - 7. Αυτοφύεται επίσης στη Σικελία, Ελλάδα, Β. Αφρική μέχρι το Αφγανιστάν.
- 4. *Dianthus strictus ssp. troodi* (Διάνθος του Τροόδους):** Ενδημικό φυτό, κοινό σε πολλές περιοχές του νησιού (υψόμ. 0 - 1.950m). Ανθ. 5 - 10.
- 5. *Crocus cypricus* (Κρόκος ο κυπριακός):** Ενδημικό που κυρίως βρίσκεται στο Πάρκο Τροόδους αλλά εντοπίστηκε και στην περιοχή Μαδαρή (υψόμ. 1.000 - 1.950m). Ανθ. 1 - 4. Προστατευόμενο.
- 6. *Paeonia mascula* (Παιωνία):** Αυτοφύες του Πάρκου, της Μαδαρή και Παπούτσα (υψόμ. 1.000 - 1.950m). Ανθ. 4 - 6. Αρκετά κοινό τοπικά, ιδιαίτερα σε σκιαζόμενες θέσεις. Αυτοφύεται στην Ευρώπη μέχρι το Ιράν.

- 7. *Nepeta troodi* (Νεπέτα του Τροόδους):** Ενδημικό του Πάρκου που υπάρχει και στη Μαδαρή και Παπούτσα (υψόμ. 1.000 - 1.950m). Ανθ. 6 - 10. Αρκετά κοινό, ιδιαίτερα στα πιο ψηλά υψόμετρα.

Salvia willeana
(Σπατζιά του Τροόδους)

- 8. *Salvia willeana* (Σπατζιά του Τροόδους):** Ενδημικός θάμνος, που βρίσκεται μόνο στο Πάρκο Τροόδους (υψόμ. 1.000 - 1.950m). Ανθ. 5 - 10. Αρκετά κοινό στα ψηλότερα υψόμετρα.

- 9. *Rosa chionistrae* (Αγριοτριανταφυλλιά της Χιονίστρας):** Ενδημικός θάμνος που υπάρχει στο Πάρκο Τροόδους και στη Μαδαρή (υψόμ. 1.200 - 1.700m). Ανθ. 5 - 6. Σχετικά σπάνιο.

- 10. *Rosa canina* (Αγριοτριανταφυλλιά):** Ιθαγενής θάμνος που απαντά στην ευρύτερη οροσειρά του Τροόδους (υψόμ. 700 - 1.950m). Ανθ. 4 - 6. Είναι θάμνος πολύ διαδεδομένος στην Ευρώπη και τη δυτική Ασία.

- 11. *Genista sphacelata ssp. crudelis* (Ρασιήν του Τροόδους):** Ενδημικός θάμνος που απαντά μόνο στην περιοχή του Πάρκου (υψόμ. 1.200 - 1.950m). Ανθ. 6 - 7.

Genista sphacelata ssp. crudelis
(Ρασιήν του Τροόδους)

- 12. *Viola sieheana* (Αγριοβιολέτα):** Αυτοφύες της οροσειράς του Τροόδους, αρκετά κοινά κοντά σε πηγές νερού και ρέματα (υψόμ. 800 - 1.950m). Ανθ. 3 - 5.

- 13. *Hypericum confertum ssp. stenobotrys* (Υπερικόν):** Αυτοφύες του Τροόδους, ιδιαίτερα κοινό στα πιο ψηλά υψόμετρα (1.300 - 1.950m). Ανθ. 6 - 7. Αυτοφύεται επίσης στην Τουρκία, Συρία και Λίβανο.

- 14. *Alyssum cypricum* (Άλυσσον το κυπριακό):** Ιθαγενές του Πάρκου Τροόδους (υψόμ. 1.000 - 1.900m), που βρίσκεται μόνο στα σερπεντινιτικά πετρώματα (σερπεντινόφιλο). Ανθ. 4 - 6. Έχει εντοπιστεί και στην Τουρκία.

- 15. *Alyssum troodi* (Ονόσμα του Τροόδους):** Ενδημικό φυτό που βρίσκεται μόνο στο Πάρκο (υψόμ. 1.000 - 1.950m), επίσης σερπεντινόφιλο. Ανθ. 5 - 7. Πολύ κοινό.

- 16. *Onosma troodi* (Ονόσμα του Τροόδους):** Ενδημικό φυτό που βρίσκεται μόνο στο Πάρκο και στην κορυφή της Παπούτσας. Είναι σχετικά σπάνιο (υψόμ. 1.000 - 1.950m). Ανθ. 4 - 6.

Onosma troodi
(Ονόσμα του Τροόδους)

- 17. *Quercus alnifolia* (Λατζιά):** Ενδημικός θάμνος που σχηματίζει εκτεταμένες συστάδες στα χαμηλότερα και μεσαία υψόμετρα του Πάρκου (700 - 1.600m) και είναι κοινό στην ευρύτερη οροσειρά του Τροόδους.

- 18. *Teucrium cypricum ssp. cypricum* (Τεύκριον το κυπριακό):** Ενδημικός ημίθαμνος, σχετικά κοινός σε πετρώδεις θέσεις στην οροσειρά του Τροόδους (υψόμ. 500 - 1.800m). Ανθ. 6 - 7.

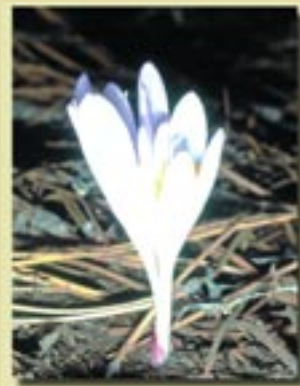
- 19. *Jurinea cyprica* (Τζιουρινέα η κυπριακή):** Ενδημικό της ευρύτερης οροσειράς του Τροόδους (υψόμ. 900 - 1.700m). Ανθ. 6 - 9.

Jurinea cyprica
(Τζιουρινέα η κυπριακή)

- 20. *Scorzonera troodea* (Σκορζονέρα):** Ενδημικό της Κύπρου, κοινό σε αρκετές περιοχές του Πάρκου, σπάνιο σε άλλες περιοχές (υψόμ. 700 - 1.950m). Ανθ. 5 - 7.

- 21. *Colchicum troodi* (Κολχικόν του Τροόδους):** Αυτοφύες είδος που είναι κοινό και σε πιο χαμηλά υψόμετρα (υψόμ. 0 - 1.950m) και ανθίζει το Σεπτέμβριο μέχρι το Νοέμβριο. Υπάρχει επίσης στη ΝΑ. Τουρκία, Συρία και Παλαιστίνη.

Colchicum troodi
(Κολχικόν του Τροόδους)

- 22. *Scutellaria cyprica var. cyprica* (Σκουτελλάρια η κυπριακή):** Ενδημικό της οροσειράς Τροόδους, αρκετά κοινό (υψόμ. 500 - 1.950m). Ανθ. 5 - 7.

- 23. *Cynoglossum troodi* (Κυνόγλωσσο του Τροόδους):** Ενδημικό του Πάρκου, τοπικά κοινό (υψόμ. 1.500 - 1.950m). Ανθ. 5 - 8.

Scutellaria cyprica var. cyprica
(Σκουτελλάρια η κυπριακή)

Anthemis plutonia
(Ανθεμης του Τροόδους)

- 24. *Sorbus aria ssp. cretica* (Αγριομηλιά):** Φυλλοβόλος θάμνος που στην Κύπρο υπάρχει μόνο στα ψηλότερα σημεία του Πάρκου. (υψόμ. 1.600 - 1.950m). Ανθ. 5 - 7. Αυτοφύεται επίσης στη ΝΑ. Ευρώπη, Καύκασο, Τουρκία, Ιράν και Ιράκ.

- 25. *Ornithogalum chionophilum* (Ορνιθόγαλον το χιονόφιλον):** Ενδημικό της οροσειράς του Τροόδους, αρκετά κοινό σε υγρές θέσεις (υψόμ. 900 - 1.950m). Ανθ. 3 - 6.

- 26. *Berberis cretica* (Βερβεριτζιά):** Ιθαγενής θάμνος, που απαντά επίσης στη Μαδαρή και Παπούτσα (υψόμ. 1.000 - 1.950m). Ανθ. 5 - 7. Αυτοφύεται επίσης στην Τουρκία και Ελλάδα.

- 27. *Cedrus brevifolia* (Κέδρος):** Ενδημικό δέντρο της Κύπρου. Φυσικές συστάδες του απαντούν μόνο στην Κοιλιάδα των Κέδρων στο Δάσος Πάφου. Έχει φυτευτεί σε πολλές περιοχές του Πάρκου.

- 28. *Euphorbia cassia ssp. rigoi* (Ευφόρβια):** Ενδημικό του Πάρκου, κοινό σε μεσαία και ψηλά υψόμετρα (υψόμ. 1.200-1.950m).

- 29. *Anthemis plutonia* (Ανθεμης του Τροόδους):** Πολυετές, ενδημικό της οροσειράς του Τροόδους, πολύ κοινό στο Πάρκο (υψόμ. 250-1.952m). Ανθ. 3-7.

- 30. *Saponaria cyprica* (Σαπωνάρια η κυπριακή):** Ενδημικό του Πάρκου, αρκετά κοινό (υψόμ. 1.400 - 1.950m). Ανθ. 7-10.

Σημείωση:

Μερικά από τα ποώδη φυτά του μονοπατιού, αν και πολυετή, εμφανίζονται πάνω από το έδαφος μόνο για μερικούς μήνες, κοντά στην άνθηση, όπως ο κρόκος (5), το κολχικόν (21), το ορνιθόγαλον (25) κ.ά. Η περίοδος άνθησης δίνεται: Ανθ. 5 - 7 (= Άνθηση από Μάιο μέχρι Ιούλιο).

Πετρώματα

Τα πετρώματα του Τροόδους ανήκουν στο γνωστό Τσολιθικό σύμπλεγμα του Τροόδους. Σχηματίστηκαν πριν από 90 εκατομμύρια χρόνια στο βυθό της αρχαίας θάλασσας Τηθύος. Η ανύψωση τους στην επιφάνεια, που σηματοδότησε και την αρχή του σχηματισμού της Κύπρου, έγινε πριν από 15 εκατομμύρια χρόνια περίπου ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης της Αφρικανικής λιθσφαιρικής πλάκας με την Ευρασιατική. Επομένως τα πετρώματα του Τροόδους είναι παρόμοια με εκείνα του ωκεάνιου φλοιού και επειδή είναι και καλά διατηρημένα, παρουσιάζουν τεράστιο επιστημονικό ενδιαφέρον. Αξίζει να αναφερθεί ότι, η σειρά με την οποία παρουσιάζονται στην επιφάνεια τα πετρώματα, είναι ακριβώς η αντίστροφη με αυτή που παρουσιάζονται στο φλοιό των ωκεανών. Δηλαδή, τα βαθύτερα (ο χαρτζβουργίτης) παρουσιάζονται στην κορυφή του Τροόδους και αυτά της επιφάνειας του βυθού (οι λάβες) βρίσκονται στη βάση.

Ηφαιστειακά πετρώματα

- **Λάβες:** Είναι πετρώματα που προήλθαν από εκρήξεις ηφαιστειών. Έχουν χαρακτηριστικό σφαιρικό μέχρι ελλειψοειδές σχήμα με διάμετρο 30 - 70 cm και αποτελούνται κυρίως από βασάλτη και ανδεσίτη. Βρίσκονται στα πιο χαμηλά υψόμετρα της οροσειράς του Τροόδους, πιο χαμηλά από το διαβάση. Στην περιοχή του Πάρκου μπορεί να τα δει κανείς μόνο στο Δάσος του Πέρα Πεδίου. Οι λάβες περιέχουν τα κυριότερα κοιτάσματα μετάλλων του νησιού όπως ο **σιδηροπυρίτης** και ο **χαλκοπυρίτης**. Οι **σκουριές** που βρίσκουμε επιφανειακά στις περιοχές αυτές είναι ίχνη αρχαίας μεταλλουργίας στο νησί.

Φλεβικά πετρώματα

- **Διαβάσης:** Σχηματίστηκε με τη στερεοποίηση του μάγματος σε υποθαλάσσια κανάλια (φλέβες). Αποτελείται κυρίως από βασάλτη έως δολερίτη. Καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας της οροσειράς του Τροόδους και εμφανίζεται πιο ψηλά από τις λάβες και πιο χαμηλά από το γάββρο. Από τα διαβασικά πετρώματα παράγονται οι μεγαλύτερες ποσότητες σπαστών σκύρων και άμμου (από λατομεία) και τοπικής πέτρας για οικοδομικούς σκοπούς.

Πλουτώνια πετρώματα

Είναι πετρώματα με σχεδόν όμοια ορυκτολογική σύσταση. Διαφέρουν μεταξύ τους κυρίως στον τρόπο που κρυσταλλώθηκαν τα διάφορα ορυκτά και στο ποσοστό συμμετοχής του καθενός. Βρίσκονται στα μεσαία και πιο ψηλά σημεία του Πάρκου αλλά και σε μερικές άλλες περιοχές του Τροόδους όπως π.χ. στο Δάσος Λεμεσού. Ο σχηματισμός τους έγινε με σταδιακή κρυστάλλωση του μάγματος σε βάθος 4 έως 6 km κάτω από τον αρχαίο ωκεάνιο βυθό.

- **Γάββρος:** Αποτελείται κυρίως από τον ολιβίνη, αυγίτη, πυρόξενο και πλαγιόκλαστο. Απαντά σε διάφορες μορφές και χρώματα. Επιφανειακές εμφανίσεις υπάρχουν σε αρκετές περιοχές του Πάρκου όπως στο δρόμο Κακοπετριά - Αμίαντος κοντά στη "Χρυσόβρυση" και στον παλιό δρόμο Πάνω Πλατρών - Τροόδους.
- **Πλαγιογρανίτης:** Πολύ συγγενές πέτρωμα με το γάββρο με κύρια διαφορά την πιο ψηλή περιεκτικότητα σε διοξείδιο του πυριτίου. Είναι πολύ πιο σπάνιος από το γάββρο.
- **Πυροξενίτης:** Περιέχει σε μεγάλο ποσοστό ορατούς κρυστάλλους πυροξένου. Μπορείτε να τον δείτε στον κύριο δρόμο Τροόδους - Πάνω Πλατρών και στο δρόμο Τροόδους - Προδρόμου.
- **Βερλίτης:** Περιέχει κυρίως κρυστάλλους κλινοπυρόξενου και ολιβίνη. Συχνά φέρει χαρακτηριστικές βούλες, καφέ χρώματος. Υπάρχει στο δρόμο Τροόδους - Πάνω Πλατρών.
- **Δουνίτης:** Περιέχει κυρίως χρωμίτη. Επιφανειακές εμφανίσεις υπάρχουν στους δρόμους Τροόδους Προδρόμου και Πλατρών - Μέσα Ποταμού. Από το δουνίτη εξαγόταν **χρωμίτης** σε διάφορες περιοχές του Πάρκου, όπου οι γαλαρίες ακόμα διατηρούνται.

Πετρώματα του ανώτερου μανδύα

Τα πετρώματα αυτά σχηματίστηκαν από το πλέον δύστηκτο υλικό του ανώτερου μανδύα της γης και περιλαμβάνουν:

- **Σερπεντινίτης:** Ομάδα ορυκτών που σχηματίστηκαν υπό την επίδραση νερού σε υπερβασικά πετρώματα όπως ο χαρτζβουργίτης, δουνίτης και βερλίτης. Οι πιο εκτεταμένες εμφανίσεις του βρίσκονται στην περιοχή

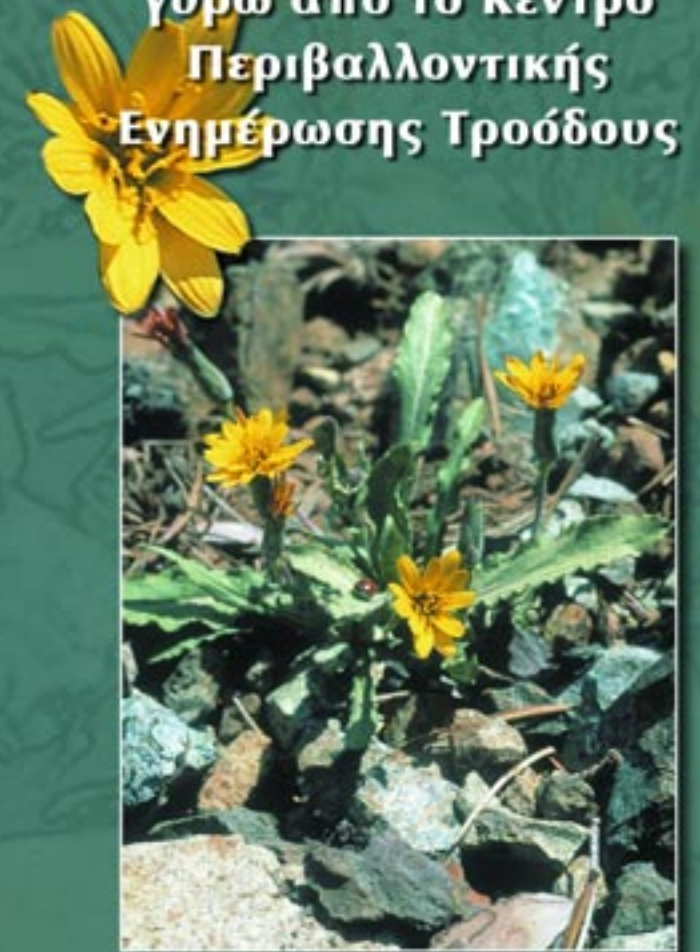
του Μεταλλείου Αμιάντου. Ο σερπεντινίτης του Τροόδους περιέχει συχνά χρυσοτιλικό **αμίαντο** σε λεπτές φλέβες πάχους μέχρι 15 mm.

- **Χαρτζβουργίτης:** Είναι το κύριο μητρικό πέτρωμα για το σερπεντινίτη με τον οποίο έχει παρόμοια ορυκτολογική σύσταση. Συχνά εμφανίζεται μαζί με το δουνίτη που μπορεί να περιέχει και χρωμίτη. Πολύ καλές εμφανίσεις χαρτζβουργίτη υπάρχουν γύρω από τη Χιονίστρα.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ

Βοτανικό και γεωλογικό μονοπάτι γύρω από το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους

Scorzonera troodea (Σκορζονέρα)

Γ.Τ.Π. 139/2002—20.000
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών,

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Τ. Βασιλείου και Υιοί Λτδ